

Lgh:

Kako je pri nas v šoli.

5. V januarju.

Komaj smo prestopili v novem letu šolski prag, so nam že povedali, da bomo koncem tega meseca dobili šolske izkaze o našem znanju in neznanju. Ta mesec je zadnji čas, če hočemo svoje rede še izboljšati, nikakor si jih pa ne smemo poslabšati.

Saj bi se učil, pa —

Oh, koliko težav me moti!

Sneg! Sneženi mož, sneženi val, potem kepanje in sankanje. Pa še led, da na njem šivam čevlje, kakor se hudujejo doma. In zdaj še to! Malo je deževalo, pa je pritisnil mraz, sneg je pomrznil in je trd ko kamen. In zdaj ne poznamo nobenih potov v šolo. Kar čez drn in strn gremo. Pa se mi je nekaj zgodilo. Padel sem na trdem snegu, prav na robu Lesnega brda, pa sem se valil v dolino in sem prišel ven prav ganljivo

opraskan po rokah in po obrazu. Zdaj sem že en teden doma — —

Oh, kako me je vse bolelo, srbelo in skelelo prve dni! In še ves sem bil povezan. Nak, to ni bilo prijetno! Vidite — takole popravljam rede...

V srbohrvaščini bom težko dobil kaj boljšega ko 2. Ne bom več zmogel. Ko me pa tiste črke še vedno motijo! Vse kaj drugega je naš b ko srbski, in spet p ali pa c! Kajpak, če bi se učil, bi že šlo. Pa kako bom, ko pride vmes to in ono! Pravijo mi, da mi bo še žal. Sosedov Tone trdi, da je to res; jaz pa dozdaž še ne morem tega verjeti.

Zapisati moram še eno nesrečo, ki je doletela mojega prijatelja Franceta Dobravca, učenca tretjega razreda. Vedno sva bila skupaj. Skupaj sva se igrala, skupaj sva prehodila marsikatero pot, po desetkrat na dan sva se skregala, pa desetkrat se spet sprijaznila, zjutraj je bila moja prva pot k Dobravčevim in zvečer se je Francelj vedno le s težavo poslavljal pri nas.

Zdaj je pa najinega prijateljstva konec. Smrt ga je pretrgala. Francelj je bil preveč drzen. Predaleč si je upal po ledu in je zginil pod vodo. Zavpili smo, stekli proti vasi, poklicali ljudi, pa je bilo prepozno. Preden so ga našli, se je Francelj zadušil v vodi. Kdo ve, ali se je Francelj kaj spomnil takrat v vodi, da mora obuditi popolno kesanje?

K pogrebu smo ga spremili vsi učenci. Naš razred mu je na grobu zapel:

»Oj z Bogom ti, tovariš dragi.« Jaz nisem mogel peti; sem jokal.

Francelj! Ne bom te kmalu pozabil. Ko bo prišla pomlad, bom nasadil na tvoj grob cvetja, kolikor ga bom mogel dobiti. In dokler bom živ, tvoj grob ne bo pozabljen.

Oj, kako je zdaj pusto pri nas in okrog Dobravčevih!

Zadnji čas me je začela veseliti zgodovina. Vse preberem v čitanki, kar je tam zapisanega iz preteklih dni našega naroda.

Iz šolske knjižnice sem vzel na pósodo spis »Bitka pri Sisku«. Gospod učitelj me je pohvalil. Dejal je, da je lepo, če beremo povesti in pripovedke, še lepše pa je, če se pobrigamo tudi za resnejše stvari: za zemljepis, za zgodovino, za kmetijstvo. Tudi se mi zdi, da me ima gospod učitelj od tistega časa rajši. Zdaj smem celo šolsko tablo snažiti. Prej je imel ta opravek Grabnar Mihec. Ta je jako priden deček. Pravijo, da bo šel jeseni v mestne šole. Morebiti bo še kdaj novo mašo pel. Škoda, da je preveč bolehen. Zdaj ga že en teden ni v šolo. Če bo Mihec res kdaj gospod in bo pel novo mašo, bom pa jaz takrat znal že pritrkavati, pa mu bom zvonil in pritrkaval, da se bo slišalo do nebes. Pritrkavati me bo naučil Vrbanov Jaka. Kdo ve, ali zna naš gospod učitelj pritrkavati? Vrbanov bo mene naučil za en pehar orehov. Tako sva zgovorjena.

V tretjem razredu imajo že dva tedna samo po tri dni šolo. Gospodična učiteljica je bolna. Kar malo nevoščljiv sem svoji sestri, ker ostane vsak drugi dan lahko doma, jaz moram pa dan na dan skozi burjo in skozi mraz, s ščinkavcem na nosu, pa v šolo. E, pa kaj! Sestra pa nič ne zna. Jaz znam pa že deliti s tromestnimi števili; kmalu bom znal računati tudi z desetinskimi števili. Tudi že poznam na toplomer, koliko je toplote, in na tlakomer, kakšno bo vreme. Moja sestra je pa še čisto butelj. Kdaj bo še kaj znala! Na uro malo pozna, naš Jožek pa še na uro nič. Kaj hoče znati tak revež v prvem razredu, tam, kjer so še otroci...

No, vendar smo dobili šolska naznanila! Zdaj vsaj vem, koliko znam. Nisem ravno najslabši, vendar precej daleč od najboljših. Veronauk znam samo za 3. Ravno tisti dan sem bil vprašan, ko sem najmanj znal. Pa zakaj? Skoro nič se nisem učil. Bal sem se, da bi ne bil vprašan. Zato sem neprestano dvigal roko, češ da znam. Gospod katehet navadno takih ne vpraša, ki se mu ponujajo. Mene je pa. Morebiti sem preboječe vzdigoval roko, ali pa sem preveč plašno gledal, kar naenkrat — strela iz jasnega! — zaslišim svoje ime. Bog in vsi svetniki, pomagajte! Kar sapo mi je zaprlo.

Kri mi je silila v glavo. Komaj sem slišal vprašanja, ki mi jih je gospod zastavljal, in nič nisem videl, kaj delajo sošolci. Napol gluh in slep sem stal sredi med njimi. Nekaj sem pač jecljal, stokal in si prizadeval, kaj pametnega povedati, pa ni šlo.

Kako je bilo doma, ko sem pokazal, koliko znam? Brat je dobil štruco, sestri so obljubili, da ji bodo kupili novo pokrivalce, mene so pa oča samo po strani pogledali in so zagodrnjali: »Mhm — tako, tako — največji, pa najslabši.«

Sojatoslav:

Sveta noč.

*Sveta noč nad našimi bregovi,
sveta noč nad črnimi hribovi.*

*Marija Mati gre po poti
in išče belih hiš v temoti
za svoje dete — mlado dete Jezusa.*

*Sveta noč nad našimi stezami,
pesem božja temo dram:*
*Oj kje dobrotno je ognjišče,
da bi postalo zavetišče
za božje dete — dobro dete Jezusa?*

*Sveta noč med našimi stenami:
pesem razgrnile so med nami.
A naše duše spe v temoti.
Oj pridi, pridi, Deva s poti,
s sinom svojim — božjo lučjo Jezusom!*

